

LISTY skřítko Lískáčka pro rodiny s dětmi

List 2/2014 - BŘEZENOVÝ

LÍŠKA

Lískáčkovo
březnové
téma:

Jaro

Co nás čeká:

- **Hledá se jaro** (pro děti od 3 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita venku, 30 minut)
- **Neklící? Klíčí!** (pro děti od 4 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, 15 minut na založení pokusu, sledování v průběhu 10 dní)
- **Kde je světlo?** (pro děti od 4 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, vždy 5 minut pozorování v průběhu několika dní)
- **Veselé řeřichové hlavičky** (pro děti od 4 let, ve spolupráci s rodiči, aktivita uvnitř, 20 minut)

Příběh
s Lískáčkem:

Hledá se jaro

Tomáš, Jitka a skřítek Lískáček se vyhřívali na prvním hřejivém sluníčku a přemýšleli, co budou dnes zajímavého dělat.

„Co takhle si zahrát na detektivy a něco důležitého vypátrat!“ navrhl Lískáček.

„No jo, vypátrat. Ale po čem bys tak asi chtěl pátrat?“ kroutila hlavou Jitka.

„Hrát si na detektivy nemá smysl, když nemáme po čem pátrat!“ přidal se Tomáš.

„Já bych o něčem věděl,“ ozval se Lískáček. „V rádiu hlásili, že už přišlo jaro, ale já jsem ho ještě neviděl. Co kdybychom se porozhlédli po okolí a zkusili najít nějaké ty důkazy, jak říkají správní detektivové?“

„To zní zajímavě, ale kde začít? Jaro může být schované kdekoliv.“ zamyšleně prohlásil Tomáš.

„Co takhle se jít podívat k lesu?“ navrhl Lískáček. „Na jaře tam vždycky krásně kvetou sasanky.“

„Sasanky?“ podivila se Jitka a začala se smát.

„Ale Lískáčku, sasanky přece žijí v moři. Co by dělali u nás v lese?“ přidal se se smíchem Tomáš.

„Jestli jsou v moři, to nevím, ale u nás v lese jsou určitě!“ zamračil se Lískáček. „Jen se pojdte podívat, včera pod starým dubem jsem zrovna jednu viděl kvést.“

„Dobře, ale jedna sasanka ještě není důkaz, že je tu jaro. Musíme najít víc důkazů, že jaro je už tady a prozkoumat nejen les ale i potok, jeho okolí a taky zahradu.“ usmáli se smířlivě Tomáš s Jitkou.

A tak všichni tři vyrazili k lesu. Cestou koukali pod kameny, pozorovali oblohu, obraceli spadané listy a prohlíželi si větvičky stromů. Nakonec jejich pátrání bylo celkem úspěšné a důkazů našli spoustu. Už na zahrádce u domu našli sněženky a bledulku, ve stáni na ně žlutě svítili orseje, stará líška u cesty na ně mávala rozkvetlými jehnědami a v lese se ve větru kývaly žluté a bílé květy sasaneček. Když pak ke květům přišli blíž, aby si je prohlédli, zjistili, že jsou plné včelek, které už pilně sbíraly nové zásoby do úlu. Nad hlavou jim zpívali kosi a na nebi zahlédli i prvního čápa, který se vracel z daleké Afriky.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

nadace
partnerství

LIDÉ A PŘÍRODA

Zlínský kraj

Lískáčkovo
bádání:

Hledá se jaro

Věk: od 3 let ve spolupráci s rodiči

Místo: venku

Pomůcky: lupa, atlas rostlin

Motivace: Jaro po zimě přichází nejprve pomalu a opatrně. Vyšle své první posly, jako by se chtělo přesvědčit, zda už je jeho čas. No a pak, z ničeho nic to všechno propukne a jaro se přírodou valí jako lavina. Vše je najednou rozkvetlé a zelené, plné života. Všude plno vůní a zvuků, a my si už ani nevzpomínáme, že ještě před chvílí tu vládla zima. Zkusme si tedy taky zahrát na detektivy a odhalit přicházející jaro dřív, než propukne naplno. Pokud si zajdeme do lesa, na stráň nebo k potoku, zjistíme, že důkazů už můžeme najít spoustu.

Postup: Je to velmi jednoduché. Vezměte si lupu, jako správní detektivové, a vyrazte na objevitelskou výpravu. Pořádně se dívejte kolem sebe a hledejte jakýkoliv důkaz přicházejícího jara. Také si můžete mezi sebou zasoutěžit o to, kdo z vás najde nejvíc jarních poslů.

A po čem se dívat? Hledáte květy jarních rostlin, rašící nové rostliny a pupeny na stromech a keřích, první včelky, první vylétající hmyz, posloucháte, zda zpívají ptáci. Můžete pozorovat mravence, kteří se vyhřívají na mraveništích, nebo obojživelníky (ropuchy, skokani, čolci), kteří putují do tůní a rybníků, aby si zde našli svého partnera a nakladli vajíčka. Když budete mít štěstí, můžete vidět i první navrátilce z teplých krajů.

Trocha teorie: Astronomické jaro u nás začíná jarní rovnodenností, ke které u nás dochází 20.března. Je to okamžik, kdy je stejně dlouhá noc i den. Příklad jara, ale můžeme pozorovat i dříve. Díky prodlužujícímu se dnu a přibývajícím teplotám se příroda pomalu probouzí ze zimního spánku. S ubývajícím sněhem ze země vyrůstá čím dál více nových rostlinek, stromy nabírají mizu a začínají pučet, probouzí se první živočichové. Postupně se i ptáci se vrací domů ze svých zimovišť.

Tip: Jaro nemusíte hledat jen sami. Každý rok Mladí ochránci přírody vyhlašují celorepublikovou akci „**Hledání jara**“, do které se můžete zapojit. Bližší informace naleznete zde: <http://www.emop.cz/hledani-jara/>. Anebo můžete sledovat příchod jara v rámci každoročního celoevropského projektu „**Jaro ožívá**“, kde se sleduje jarní přilet ptáků ze zimovišť. Postup jara Evropou můžete sledovat zde: <http://www.springalive.net/cs-cz>. Sem také můžete zasílat svá vlastní pozorování.

Lískáčkův
pokus:

Neklíčí? Klíčí!

Věk: od 4 let ve spolupráci s rodiči

Místo: v místnosti

Pomůcky: semínka řeřichy, vata, 2 malé tácky nebo víčka od dózy, odstátá voda, 2 igelitové sáčky, chladnička

Motivace: S přibývajícím světlem a teplem na jaře se také začínají probouzet semínka v půdě. Nejprve nasají vodu a nabobtnají, poté se objeví klíček a nakonec i první lístky, které si razí cestu za sluníčkem. My si tento zázrak přírody můžeme vyzkoušet i doma. Stačí pár semínek, trocha hlíny a voda. Pokud ale chceme vidět, co semínko v zemi dělá, můžeme semínka nakličovat třeba na vatě. Pro následující pokus použijeme řeřichu. Na konci pokusu nám může posloužit jako vítané přilepšení našeho jídelníčku.

Postup:

1. Na víčko či tácek rovnoměrně rozprostřeme vrstvu vaty.
2. Na připravenou vatu nalijeme takové množství vody, aby byla celá navlhčená, ale voda nevytvářela kaluže.
3. Takto navlhčenou vatu rovnoměrně hustě posypeme semínky řeřichy.
4. Tácek vložíme do sáčku, který necháme mírně pootevřený.
5. Stejně si připravíme i řeřichu na druhém tácku.
6. Jeden tácek pak umístíme na okenní parapet, kde bude mít dostatek světla a tepla. Druhý dáme do chladničky. Nezapomínáme každý den zalévat, aby byla vata stále vlhká.
7. Na okně již druhý den můžeme vidět, jak zrníčka nabrala vodu. Semínka se zvětší a jejich povrch zeslizovají, poté už začínají klíčit. A co dělají semínka v chladničce?
8. V okamžiku, kdy se nám objevují větší klíčky, sejmem z misky igelit a sledujeme růst rostlinek.
9. Po pěti dnech porovnáme rozdíl mezi semínky na okně a v chladničce. Proč se jim v chladničce nedařilo? Nakonec semínka z chladničky umístíme také na okno a pozorujeme, jestli se něco změní.
10. Při pěstování na okně můžeme asi po deseti dnech začít rostlinky sklízet a dát si je místo pažitky na chleba, nebo jimi posypat hotové jídlo. Ale pozor! Chutnají mírně nahořkle.

Trocha teorie: Aby nám semínko začalo klíčit, potřebuje vlhkost, vzduch a vhodnou teplotu. Některá semínka pak potřebují i světlo či tmu. Jsou ale i semínka, která musí před klíčením zmrznout, nebo projít vysokou teplotou (např. lesním požárem), nebo dokonce musí být nějakým způsobem narušená, např. projít trávicím traktem zvířat. Za příznivých podmínek, jakmile semínko nabobtná, začne rozkládat zásobní škrob a ze semínka vyrostе klíček. Z něho se pak stane kořen a ten začne vyživovat budoucí rostlinku. Teprve potom se objeví první lístky, které se snaží prodat na povrch půdy za sluníčkem.

Lískáčkův
pokus:

Kde je světlo?

Věk: od 4 let ve spolupráci s rodiči

Místo: v místnosti

Pomůcky: vzrostlé rostlinky řeřichy (viz minulý pokus), neprůhledný tmavý kelímek

Motivace: Znáte tu písničku, jak se tam zpívá: „Tak jako slunečnice každým dnem, otáčí se za sluncem...“? Nejen slunečnice se otáčí za sluníčkem, ale všechny rostliny přirozeně vyhledávají sluneční světlo. Vytahují za ním své lístky jako drobné ruce a pokud by o slunce přišly, všechny by zahynuly. Jak je světlo pro rostliny důležité si můžeme ověřit na našich pěstovaných řeřichách.

Postup:

1. Při pěstování řeřichy si povšimněte, jak se všechny rostlinky během růstu naklánějí směrem k oknu. Natahují se za světlem. Ale co se stane, když je otočíme? Zkuste ráno tácek s malými rostlinkami na zkoušku otočte obráceně tak, aby rostlinky směřovali do místnosti a večer zkontrolujte, co se s nimi stalo.
2. Během pěstování řeřichy můžeme také na část rostlinek na tácku přiklopit neprůhledný kelímek (třeba od čokoládového termixu) a necháme rostlinky zakryté alespoň tři dny.
3. Po třech dnech kelímek odklopíme a prohlédneme si co se stalo s rostlinkami. Jsou vytáhlé a světlé.
4. Když necháme rostlinky opět odkryté, jak se po pár dnech změní? Opět zezelenají.

Trocha teorie: Všechny rostliny obsahují zelené barvivo, kterému říkáme chlorofyl. Zejména díky chlorofylu, oxidu uhličitému a slunečnímu světlu jsou schopné tvořit živiny pro svůj růst a kyslík, který uvolňují do atmosféry. Když rostlinky zakryjeme tmavým kelímkem, chlorofyl se začne rozkládat a rostlinka zežlutne. Rostlinky se začnou vytahovat a hledat světlo. Při odklopení kelímku se chlorofyl obnoví a rostlinka opět roste dál. Pokud ale necháme rostlinky zakryté příliš dlouho, nakonec se vyčerpají a uhynou.

Lískáčkově
tvoření:

Veselé řeřichové hlavičky

Věk: od 4 let ve spolupráci s rodiči

Místo: uvnitř

Pomůcky: vaječné skořápky (nejlépe bílé), vata, řeřichová semínka, voda, obal od vajíček, měkká tužka, černý fix, pracovní ubrus nebo podložku

Motivace: S jarem souvisí i velikonoce, které v sobě nesou také symboliku probouzející se přírody a nového života. Takovým nejznámějším symbolem je asi velikonoční vajíčko. Je to mimo jiné i symbol nového života, neboť samo zárodek života obsahuje. My z něho sice použijeme k tvoření jen skořápku, ale zasejeme si do ní řeřichu.

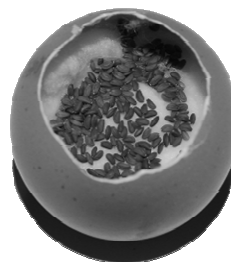
Postup:

Tip: Při roztloukání vajíček skořápku nedělíme v půlce, ale v horní polovině, abychom pro tvoření získali co největší skořápku.

1. Nachystáme si vaječnou skořápku, semínka řeřichy, vatu, měkkou tužku a černý fix.

2. Omytou skořápku vyplníme vatou, zalijeme vodou tak, aby se vata nasákla, a hustě zasypeme řeřichou.

3. Měkkou tužkou si na skořápku předkreslíme obličej, kterým chceme skořápku ozdobit. Pokud se nám to nepovede, můžeme tužku ze skořápky opatrně omýt mýdlovou vodou.

4. Poté obličej obtáhneme černým fixem. Při vybarvování na fix moc netlačíme, abychom skořápku nerozbili.

5. Pomalované skořápky se zasetou řeřichou pak vložíme do obalu na vajíčka a umístíme na okno. Každý den opatrně zaléváme. Po několika dnech nám řeřicha ve skořápkách vyroste. Skořápky můžeme použít na ozdobení květináčů nebo stolu.

Pochlub
se Lískáčkovi:

Našli jste jaro?

Tak co? Jak vám vyrostla řeřicha? A co jaro, našli jste ho? To, že jaro Tomáš s Jitkou a Lískáčkem našli, už víte. Užili si při tom spoustu legrace. Taky jste zažili při hledání něco veselého? Pošlete nám fotku nebo obrázek, jak jste hledali jaro. A kam že to máte vaše obrázky posílat? Přímo Lískáčkovi na adresu Liskacek@post.cz. Už se moc těší.

Lískáčkovo
opakování:

Zkuste si odpovědět

- Co Vás nejvíc bavilo?
- Co se Vám nejvíc podařilo?
- Co potřebují semínka, aby mohla klíčit?
- Podle čeho poznáte, že přišlo jaro?
- Co jste se dozvěděli zajímavého?

Sestavila: Mgr. Lenka Pavelčíková

Odborná spolupráce: Mgr. Veronika Stočková, Mgr. Iva Koutná, Mgr. Marie Kordulová

Březen 2014